

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי כ' תשרי תשפ"ד | דף היומי בבלי: קידושין נג.

דף היומי בהלכה: קס"ח א' - ד'.

מוסר: אהבת חסד - 'ולבד כל אלה' עד 'גם אמרו חז"ל'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הרצון "ארבע שמיעות הם" עד שער הקנאה "ומי שזנהר שלא יקנא"

בשנים קדומות היו נושאים את מרן על כיסא או
על כתפיים לבית הכנסת. אחד השירים השגורים
ביותר בפיותיהם של הבחורים היה: 'זיהי בישורון
מלך בהתאסף ראשי עם, יחד תפארת בחורים'...

רשימות מונכדו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל על הנהגותיו ביום הושענא רבה ושמח"ת ועל שמחת החג בביהכ"נ 'תפארת בחורים'

כאשר היה נהוג לסיים את התורה אחת לשלוש שנים, היו קובעים את החג רק לאחר שלוש שנים, וכך יצא שהיו שנים שיום זה היה יום טוב של שמיני עצרת, שהוא יום דין, בלבד. ואמנם, בליל יום טוב שמחת תורה, היה אומר מרן א"ז לשליח הציבור, שבתחילת התפילה ינגן במנגינה של ימים הנוראים, כדי להזכיר את מהות הדין שיש ביום זה.

אחד מזקני המשתתפים בשיעוריו, רבי חיים יוליוס, סיפר לי, כי בשנת כהונתו הראשונה של מרן א"ז, לאחר פטירת אביו הגאון האדיר רבי אברהם אלישיב זצוק"ל הרב מהומל, מייסד מפעל "תפארת בחורים", קרה אסון תוך כדי ההקפות: אחד האנשים דחף אדם אחר, אבנר שמו, במהלך הריקודים הסוערים, והלה קיבל מכה חזקה בראשו והתעלף. הוא פונה לבית החולים, ולאחר זמן מה הגיעה שמועה שהוא נפטר. אבל גדול נפל על בית הכנסת. שמחת הצעירים הופסקה מיד ואיכשהו המשיכו את מה שהיו חייבים לעשות מתוך אווירת נכאים. לא חלף זמן רב והאבל התחלף בתדהמה עצומה - אבנר, ה'מת', הופיע במקום, והסברו בפיו: "שכבתי, ופתאום הגיע אביו של הרב, בעט בי ואמר 'מדוע אתה מפריע לבני בשמחה הראשונה שלו? קום ולך בחזרה'... קמתי אפוא, וחזרתי לבית הכנסת..." כשניסיתי לוודא את אמיתות הסיפור וחקרתי אודות מקורותיו, אמרה לי הרבנית בת שבע ע"ה שאף לה זכור מעשה זה.

...בליל הושענא רבא היו סדריו של מרן א"ז מתנהלים כרגיל. באותו לילה הוא היה הולך לישון וקם לפנות בוקר, אם כי מעט יותר מוקדם מן השעה הרגילה, משום תפילת ותיקין. לאחר מכן לבש קיטל והלך לכותל, ומאוחר יותר ישב ללמוד בהתמדה גדולה. בהושענא רבא נהג לקבל קהל בסוכה במשך חצי שעה בלבד. בזמן זה היו מגיעים אליו אנשים חשובים ואלו שלא הספיקו להגיע בכל ימי החג. בסוף היום היה יושב להיפרד מן הסוכה. נהג לאכול עוגה כלשהי ולשתות כוס קפה, ולאחר מכן היה אומר את הנוסח הארוך של התפילה ליציאה מן הסוכה. הוא הקפיד מאד לעמוד ולהתפלל כעשר דקות בתוך הסוכה, הוא ביקש מאד שלא להכניס אף אחד בשעה זו, כדי שיוכל להיפרד מן הסוכה כראוי.

על מהותו של יום שמחת תורה אמר מרן א"ז, כי יש בו גם גדר של "יום דין", כפי שנוהגים לומר בשעת הוצאת ספר התורה ביום זה - "קדוש ונורא שמו" כבראש השנה וביום הכיפורים, אך מעיקרו הוא יום שמחה. הוא הוסיף כי ביום זה ישנם שני עניינים נפרדים זה מזה, הלא הם: "שמיני עצרת" ו"שמחת תורה". מצד היותו "שמיני עצרת", שהוא יום טוב מצד עצמו, יום זה הנו יום דין, סיום של כל תקופת הימים הנוראים, ומצד היותו "שמחת תורה" הוא יום שמחה שנקבע על סיום התורה. שני העניינים הללו אינם קשורים כלל זה בזה - שהרי על שמחת תורה כתוב שבעבר,

הניח לעמוד לידו, אלא שכאשר לקראת סוף ההקפות התקבצו האנשים סביבו והיו שרים לו 'ימים', הוא לא מנע זאת. ארע פעם שמישהו התחיל לשיר 'יחי אדוננו מורנו ורבנו', והוא לא אישר להמשיך בכך. כששרו 'משה אמת' היה מתבונן סביב לראות את הקופצים. הוא הקפיד להראות שהוא מתייחס ושייך להקפות גם כאשר בפועל לא רקד, בהיותו דרוך וערני בכל משך אותו הזמן.

באחת השנים תוך כדי ריקודים היה צריך לצאת. הוא קם עם ספר התורה שהיה אז אצלו והחל ללכת, ולפתע נעמד לידי מבלי לומר מאומה. התקשיתי להבין מה רצונו, עד שלאחר כמה שניות אמר לי שאקח את הספר. אחד מבניו הסביר לי, שישנו מנהג בשם רבינו חיים מבריסק, שהמחזיק ספר תורה לא יתן אותו לאחר, אלא כל הרוצה יבוא ויקח. זה היה המקור לכך שלא נתן לי את הספר, אלא עמד והמתין שאקח בעצמי.

היו שנים שהייתי רוקד בהקפות ומרוב מאמץ נספג בזעה, וכשיצאתי החוצה לאוויר הקר הירושלמי, הייתי מצטנן ונופל למשכב במשך שבוע שלם. באחת השנים באתי אליו וסיפרתי לו שבכל שנה אני נהיה חולה אחרי שמחת תורה... אך הוא אמר לי: כל שנה אתה נהיה חולה - והשנה אתה תהיה בריא. באותה שנה היה בחוץ קור חורפי ואפילו גשם החל לרדת. תהיתי איך אצא החוצה בקור כזה, אך כשהבחין בי הורה לי לשבת ולהתייבש מעט בפנים, ולאחר שתי דקות אמר לי: 'זהו מספיק, כעת אתה יכול לקום'. מאז - לא חליתי אף פעם בתקופת השנה הזו!

במהלך השנים החלו להצטרף צעירים למנין, וההקפות החלו להתארך. במקום הקפה של חמש עד עשר דקות, היה ציבור רוקד במשך עשרים דקות ואפילו חצי שעה. מרן א"ז מעולם לא הרשה לקצר את ההקפות, על אף חולשתו הרבה. גם כאשר היו שואלים אותו אם העניין מפריע לו, היה אומר: "לא, תמשיכו כך". בשנה האחרונה לחייו הלך הביתה באמצע, אך עד לשנה זו לא ניאות להפסיק אף הקפה בגלל חולשתו.

(קובץ גיליונות מתוך כתבי הגרי"ש)

בשמחת תורה היתה ניכרת שמחתו גם כלפי חוץ. עם התקדש ליל שמחת תורה היו מגיעים מתפללי בית הכנסת חברי 'תפארת בחורים', גם הוותיקים שבהם, וכולם היו יושבים ושרים סביב השולחן בביתו, עד תפילת ערבית. ...לאחר מכן הלכו לבית הכנסת בשירה ובריבודים, וסיפרו שבשנים קדומות היו נושאים את מרן על כיסא או על כתפיים אל בית הכנסת. אחד השירים השגורים ביותר בפיותיהם של אותם בחורים היה 'ויהי בישראל מלך בהתאסף ראשי עם יחד תפארת בחורים'... כמו כן היו שרים ניגונים של ראש השנה וניגונים של יום טוב.

לאחר שהגיעו כולם לבית הכנסת התפללו ערבית בניגון של ימים נוראים ואח"כ התחילו בהקפות. את 'אתה הראית' היו נוהגים למכור בבית הכנסת לכל המרבה במחיר, והקונים היו מכבדים את מרן א"ז בכך. הוא היה אומר את הפסוקים בנעימה מיוחדת וסוחף את כולם אחריו. לאחר מכן היה קובע מי יקבל הקפה ראשונה והקפה שניה. גם בשאר הכיבודים היה מעורב, כשהגבאים מסתייעים בו בחלוקה, והוא מציין גם את סדר הקדימה בין האנשים. עד גיל תשעים היה רוקד בכל ההקפות. לעתים היה נוהג לקחת בידו ספר תורה קטן ולרקוד אתו, ולפעמים היה הולך עם כולם בלי שום ספר. ההקפות בבית הכנסת היו בין חמש לעשר דקות כל הקפה, ובמשך כל הזמן שבו היה ספר התורה מחוץ לארון הקודש, היה מקפיד שלא לשבת, כשהאופן היחיד שבו התיר לעצמו לשבת היה כשהחזיק בעצמו ספר תורה.

בין ההקפות היה מתיישב ואומר את כל הפסוקים והבקשות - ככל הנראה של החיד"א - בשעת ההקפות היה כל הזמן רוקד ומרקיד אחרים. שמחתו הגדולה היתה ניכרת גם כלפי חוץ. כשהציבור שר, היה גם הוא שר ביחד עם כולם. הוא לא עשה זאת בקול רם, אך ניתן היה לקרוא את המילים על שפתיו. השירים האהובים עליו במיוחד היו השירים על התורה, כמו 'תורת ה' תמימה'. במהלך כל ההקפות הורה לכולם לרקוד כרגיל ולא

הוא ביקש שיעמידוהו על רגליו כשהוא נשען על גזע עץ סמוך, שלף מכיסו דפים אחדים של משניות שהיו מוסתרים אצלו, הניחם על גזע העץ למען ישמש מעין 'בימה', וסב סביבו שבע הקפות...

לקט מרתק של עובדות מגדולי ישראל על ההקפות בשמחת תורה

לכבוד התורה, עד שהיה נראה כאחד שיצא ח"ו מדעתו. והאיש הלז היה חשוך בנים ל"ע. אמר רבנו: מיכל בת שאול, מחמת ששחקה על דוד המלך שביזה עצמו לכבוד התורה קיבלה עונשה שלא היה לה ולד עד יום מותה, ומכיוון שמידה טובה מרובה,

נפקד בבן זכר ע"י שביזה עצמו בריקודים משונים לכבוד התורה
רבנו מרן בעל 'ישמח ישראל' מאלכסנדר זי"ע ראה פעם איש אחד ששמח מאד בשמחת תורה ועשה תנועות משונות בריקדתו

תורה, וסב סביבותיו שבע הקפות במסירות נפש, כדי לקיים את מנהג ישראל קדושים להקיף שבע הקפות ביום שמחת תורה. (הגה"צ רבי יצחק שלמה אונגר זצ"ל גאב"ד קהל חוג חתם סופר ב"ב, 'רשומים בשמך' ח"א עמ' תצח)

מדוע עצר האדמו"ר מתולדות אהרן זצ"ל באמצע הריקודים?
פעם בעת ההקפה השישית בהקפות במוצאי יו"ט אצל רבנו כ"ק מרן אדמו"ר מתולדות אהרן זצוק"ל, כשהאריך בזה כדרכו בקודש לרקוד עם הספר תורה תוך העיגול, והנה תוך כדי הריקודים עצר פתאום על מקומו, הגם שהיה דרכו להפסיק כמה פעמים באמצע הריקודים, אבל הפעם נמשך הדבר יותר מן הרגיל, במשך יותר מעשרה מינוטין, ועמד כך מעוטף בטלית והספר תורה בידו ונשתהה זמן רב דבוק במחשבותיו ולא המשיך בריקודים. עד שלפתע פתאום יצא כגיבור רץ כצבי לרקוד בעוז ותעצומות. למחרת גילה לאחד ממקורביו את סיבת הדבר אשר קרהו אמש בעת מעמד ההקפות, וסיפר שבהיות שהוא סובל על כאבי מעיים, ומרוב הריקודים נתעוררו לו הכאבים והמחוששים מאד באופן שלא היה באפשרותו להמשיך בריקודים בשום אופן מגודל הייסורים שתקפוהו, וכבר חשב להפסיק לגמרי בריקוד ההקפות ולקרוא אצלו רופא וליטול תרופות הרגעה, כי היו ייסוריו נוראים ביותר.

אמנם מיד ניחם ממחשבותיו והתבונן וצייר לעצמו איך ייפול הדבר, באם אפסיק ואכנס לחדרי והגבאים יבהילו לכאן רופא אשר יטפל בי בתרופות שונות, או שמא ח"ו אצטרך ליכנס לבית הרפואה ולהישאר שם במשך זמן עד יעבור זעם, והתבוננתי - הלא כל התרופות אינם מועילות כלל בלי רצונו והשגחתו יתברך, כי הוא סיבת כל הסיבות ועילת כל העילות, וכל הרופאים והתרופות הם רק סיבות שהשתלשלו מאת מסבב כל הסיבות שהלביש את הרפואה כך. ואם כן מה לי ולכל השתלשלות כל אלו הסיבות, הבה ואפנה עצמי ישר למקור הראשון, היינו השי"ת בעצמו, ואתחנן בפניו שיחיש רפואתי.

ואכן עמדתי ושפכתי שיח בתפילות ותחנונים להשי"ת שירפאני ויחזקני, והשי"ת קיבל את תפילתי ובקשתי. הרגשתי תיכף הטבה גדולה כאשר השתפר הדבר לטובה, ומיד יכולתי להמשיך את ההקפות בלא שהיה לי שום מחוש וכאב. (דברות קודש תו"א גיליון תקכט עמ' ח).

(מתוך מאמרו של הרב יוסף מאיר, 'המבשר תורני' ערש"ת תשע"ד)

ממילא מי שמבזה עצמו לכבוד התורה ראוי שיהיה לו ישועה ויזכה לבנים. ונתקיימו דברי רבנו ובאותה שנה נפקד האיש בבן זכר. ('תולדות הישמח ישראל' ח"ב עמ' תקכד).

ריקודו המיוחד של בעל ה'מנחת אלעזר' ממונקאטש זי"ע
בריקוד שאחרי הקפה שישית היה הרה"ק בעל 'מנחת אלעזר' ממונקאטש זי"ע מאריך יותר מבכל שאר ההקפות. וידעו אנשי מעלה לספר, שראו אצלו בכל פעם בהקפה השישית שהיה רוקד בתמונת שם שד"י, שמקודם הלך ברקידה באורך בית המדרש לצד דרום, כנ"ל באלכסון לצד ימין, ואח"כ באלכסון ברקידה לצד שמאל, ואח"כ באמצע בתוך העיגול, ובזה נגמר השי"ן. אח"כ היה רוקד לאורך דרום במזרח ולמערב ונתרחב עי"ז העיגול שהיו רוקדים אנ"ש מסביבו בשני צדדי ביהמ"ד, היינו כמו מזרחית דרומית, ובזה נגמר הדל"ת. ובחזרה היה רוקד בדרך הילוכו רק חצי העיגול באורך דרום, שיהיה כתמונת יו"ד. וככה בכל רקידה ורקידה ידעו אנשי מעלה שהיה בכוונה ובדיקוק. (הגאון רבי יחיאל מיכל גאלד זצ"ל, 'דרכי חיים ושלוש' הערה סי' תשצח).

קפיצה על-טבעית מאמצע בית המדרש עד לארון הקודש
בשמחת תורה היה רבנו הק' בעל 'חקל יצחק' זי"ע רוקד עד כלות הנפש וקופץ בכל הקפה קפיצה אחת מאמצע בית מדרשו הגדול עד לארון הקודש. אחד מחשובי החסידים תיאר זאת באומרו: ראיתיו אינספור פעמים, ועדיין אני עומד ומתמה האומנם עיניי ראו ולא זר, ואולי אני הוזה בהקיץ, האומנם היה זה, האומנם זכיתי להכיר פני מלאך השם צבאות. ('דרכי יעקב יוסף' גיליון יד עמ' ז).

דפי משניות במקום ספר תורה, וגזע עץ במקום 'בימה'
כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק בעל 'שפע חיים' מצאנו זצוק"ל, בעיצומם של ימי הזעם הנורא והסתר פנים, ימי מלחמת העולם השנייה, אזי ביום שמחת תורה לעת ערב, אחרי שגופו ניתן למכים ולחיו למורטים, ואחרי שהוכה מכות נמרצות ונוראות וכל גופו שותת דם וסבל ייסורים נוראים עד שבדרך הטבע אין ביכולת האדם לעמוד על רגליו במצב זה - ביקש מסובביו שיעמידוהו על רגליו, כשהוא נשען על גזע עץ שהיה סמוך לו, ושלב מכיס בגדו דפים אחדים של משניות שלקח עמו בהצנע לכת והסתירם בסתר כנפיו, והניחם על גזע העץ למען ישמש מעין 'בימה' שעליה ספר

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

בערוב ימיו, כשהיה עליו הדבר לטורח, אמר פעם בצחות: "מבקרי הרבים משיבים לי כגמולי, שכן בצעירותי לא הנחתי כמעט אחד מגדולי ירושלים שלא ביקרתיו בחג"

מזן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל, מדוע בחרו לחבר את שמחת התורה עם שמחת החג

גם בסיומה של תורה. וראוי להתבונן למה בחרו להוסיף שמחה זו לחג העצרת, אשר אדרבה הקרן אורה במו"ק ח' ע"ב נו"נ בזה, איך מותר לעשות כן אם נימא דאין מערבין שמחה בשמחה אפי' בשאר שמחות. ובפשטות אפשר לומר, דכיון ששמחת יום זה למדוה רק מדרשא של והיית אך שמח לרבות ליל יום טוב אחרון (וכ"ש ביום שמע"צ), והיו שטעו לחשוב שהוא רק יום של התבוננות, כעין תענית בה"ב שאחר הרגל, לכן כמו שבניסוך המים הנלמד רק מדרשא תקנו לעשותו בפרסום ובעסק גדול של שמחת בית השואבה להשריש אמונת תושבע"פ, כך הנהיגו לסיים התורה ולשמוח בה ביום זה. אולם באמת עיקר הטעם הוא יותר עמוק, כי שלא ככל החגים, אין בחג זה שום מצוה מיוחדת לו, וא"כ המצוה היא ושמחת בחגך כלומר לשמוח עם עצם החג, בלא תוספת של שמחה ע"י סוכה ולולב וכדו'. והנה זה ברור שאין המצוה להיות שמח סתם (כמו בפורים), וחושבני שאם ישמח האדם בחג רק במאכל ומשתה לא קיים המצוה, אלא השמחה צריכה להיות רוחנית. אלא שבשבעת ימי חג הסוכות שמחתנו היא במה שהוציאנו ממצרים ורוממנו מכל לשון והבדילנו מן התועים, ולכן מקריבים בהם שבעים פרים, והיינו לשלומם של ע' אומות כמבואר בגמ'.

כי שמחתנו הוא במה שאנו העם הנבחר, וכמו כן בזה שנושענו ביום הכיפורים ונצחנו בדין, ובקידוש עניני העוה"ז, אשר עליהם מורים מצוות הלולב והסוכה, ולכן נבחר זמן האסיף לחג, כי צריכים סיבות גשמיות לעורר את השמחה, לא כן ביום שמיני עצרת אשר השמחה בו היא משום שאמר הקב"ה קשה עלי פרידתכם, וכנגד זה מתעוררים אצל ישראל ג"כ רגשי הדבקות בד', והיא מעין השמחה לעתיד לבוא אשר ישמח ישראל בעושי וישמח ד' במעשיו, ולכן אין השמחה ביחס לע' האומות, ולא באראיות הסוכה או באות הנצחון של הלולב, אלא אך ורק בקירבת ד'.

וקירבה זו היא רק ע"י התורה, דקוב"ה ואורייתא חד אינון, והשמחה בד' ושמחת התורה היינו הך, ולכן בחרו לשמוח ביום זה בתורה וקראוהו יום שמחת תורה, כי זה עצמו הוא החיוב של שמחת החג הזה המיוחד רק לישראל כמו התורה המיוחדת אך ורק לנו - כי שאר האומות אף אילו היו מקבלים את התורה היו רק מתחייבים בתרי"ג מצוות כעין ז' המצוות שיש להם, אבל לא היו מתקשרים עם התורה כמו הקשר של ישראל ואורייתא, ולכן לא ניתנה להם בכפיה אלא לישראל שבין אם ירצו ובין אם לאו

כל ענין הטיולים בימי חוה"מ היה למורת רוחו של רבינו, כי כבר אמרו חז"ל: "לא ניתנו המועדות אלא כדי שיעסקו בהם בתורה", ואף שכבר נהגו ישראל קדושים לבקר בבית קרוביהם וידידיהם להרבות בשמחת החג, וכן להקביל פני תלמידי חכמים (וגם רבינו ה' מבקר בקביעות בימי חוה"מ בבתי בני משפחתו ומחותניו ועוד, וכמו כן קיבל בביתו במאור פנים וחביבות את משחרי פניו ועסק עמהם בענייניו של יום, הלכות חג בחג. ובערוב ימיו, כשהיה עליו הדבר לטורח וקושי רב, אמר פעם בצחות: "מבקרי הרבים משיבים לי כגמולי, שכן בצעירותי לא הנחתי כמעט אחד מגדולי ירושלים שלא שיחתי פניו במועד", וכן הדריך את בניו להקביל פני רבותיהם בימי החג. והיה מספר בעניין זה שהג"ר לייב חסמן ז"ל בא לקבל את פני הגרא"ז מלצר ז"ל בחג, ושהה רגע קצר, ואמר "קיימנו מצוות קבלת פני הרב", ומיד נפטר מלפניו לשלום. ויצוין שברגל הראשון לאחר פטירת אחד הרבנים שרגיל היה רבינו לבקרו בחג, עלה רבינו לביתו להרנין לב אלמנתו, שהיתה רגילה לקהל אורחי בעלה המרובים ועתה יושבת בבדידותה, ואכן בראותה את רבינו אמרה בהתרגשות כי זה לה הביקור הראשון בביתה בחג זה), אבל טיולים סתמא במועד מאן דכר שמייהו, ובפרט בחג הסוכות שכתב החסיד בעל יסוד ושורש העבודה ז"ל שבכל רגע ששוה חוץ לסוכה שלא לצורך מבטל מצוות עשה.

ברם, עצם ענין הטיולים, בשאר ימות השנה, כשהם במידה הראויה ובאופן הרצוי אין לפוסלם משום ביטול תורה, וכבר נהגו בו גדולי ישראל מעולם, הן בעצמם והן לתלמידיהם קטנים וגדולים (ולדברי מחנך שדיבר בגנות הטיולים, נענה רבינו: "גם אנו בילדותנו יצאנו, תלמידי ת"ת עץ חיים, לטיול מחוץ לירושלים, על דעת ראשי הת"ת שהיו ת"ח דגולים מגדולי ירושלים"), ודבר זה הוא מדרכי הבריות, וכבר כתב הרמב"ם ברפ"ד מדעות שהיות הגוף בריא ושלם מדרכי ד' הוא עיי"ש, וכל ערום יעשה בדעת.

בהיות רבינו בשמחת תורה בישיבת קול תורה, כדרכו שנים רבות, היה מנהגו לסעוד סעודת החג עם כל בני הישיבה בליל החג וביומו, והיה דורש בסעודות אלו מענייניו של יום, ובליל החג ה' דרכו לבאר מדוע בחרו לחבר את שמחת התורה עם שמחת החג, והננו מעתיקים כאן מתוך רשימותיו בכת"י: חג שמיני עצרת שמחתו כפולה, האחת כי הוא יום חג (וכמו שאנו אומרים חג העצרת הזה דלא כהרמ"א בס' תרס"ח ס"א) וחייבים בו בשמחה מן התורה, ונוסף על זה תקנה קדומה והיא לשמוח בו

קירבת אלוקים, ולא כל אדם מוכשר להתרומם ולשמוח בקירבה זו ע"י התבוננות בעצמו, לכן בחרו לסיים אז את התורה כדי לעורר את השמחה בלב כל ישראל.

(הליכות שלמה)

הרי הם והתורה היינו הך - ואין כאן שום תערובת שמחה בשמחה כלל. ואע"פ שבחג השבועות ג"כ אין מצוה מיוחדת והשמחה היא ג"כ בתורה, מ"מ אז יכול האדם להתבונן במתן תורה עצמו וע"י יתעורר לשמוח, אבל בשמיני עצרת שהשמחה היא אך ורק בעצם

השגריר האפריקאי הסתכל על היהודים הרוקדים, המרימים את ספרי התורה אל על, מחבקים ומנשקים אותם, פנה לראש העיר ושאל אותו: "מה זה הדבר הזה שהיהודים מחבקים ומנשקים אותו?"

הרה"ג רבי מאיר צימרוט שליט"א, על נגילה ונשמחה בך - בשמחת תורה

ההסבר הפשוט הוא: כדי לא לבייש את אותם נערי בר מצווה שמתרגשים לומר את הדרשה בפני קהל, והדיבור קשה עליהם. אולם האדמו"ר מגור, רבי פנחס מנחם אלטר זצ"ל, היה אומר שעושים זאת כדי להראות לנער בר המצווה: "הנה כל הטרחה שטרח היתה כדאית, עבור אותה מילה אחת או שתיים שהספקת לומר!".

בספר "עטרה למלך" של רבי אברהם הכהן פאם זצ"ל, ראש ישיבת מתיבתא 'תורה ודעת' בארצות הברית, הוא מספר, שפעם אחת מצא הרב היימן את רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל רוקד מסביב לשולחן, בסתם יום של חול, עם חבורה מתלמידיו. הרב היימן תמה: "לשמחה מה זו עושה?" והסבירו לו, שרבי ברוך בער התקשה בהבנת דבר אחד מדברי הרשב"א, וכעת כשנשא ונתן עם התלמידים בדבריו, עמד על עומק כוונתו של הרשב"א, ומרוב שמחה התחיל לרקוד.

ללמדך כמה גדולה הייתה חביבות התורה בעיניו, והבנת דבר נוסף בדברי הרשב"א הביאה אותו לרקוד עם תלמידים בסתם יום של חול.

עוד מסופר על רבי ברוך בער זצ"ל, שבשעת המלחמה הוא לא רצה לצאת מביתו וללכת לשייבה להגיד שיעור, מחמת שהיה זה ממש פיקוח נפש ללכת ברחובות.

אביו זרז אותו בכל זאת ללכת, כדי לא לבטל תורה ברבים, ואכן הוא הלך במסירות נפש ממש, למרות קולות הירי שנשמעו ברחובות העיר, ואמר את השיעור.

באותה הליכה, תוך שהוא מהרהר בשיעור שהוא עומד למסור, התחדשה לו תוספת הבנה בענין מסויים בשיעור, ובכתביו הוא כתב הערה, כי זכה ליתר הבאור בשכר מסירות הנפש שלו על שיעור זה.

הנחמה שבשעת הפרידה

מסופר שלפני תפילת ערבית, במוצאי שמחת תורה, התקבץ המניין הקבוע בבית הרב מבריסק זצ"ל, ואחד מהנוכחים אמר:

חז"ל (במדרש שיר השירים) אמרו: "נגילה ונשמחה בך" - מרמז על שמחת תורה, שבו אנו שמחים "בך" - בכ"ב האותיות שבהן ניתנה תורה.

ללמדנו, כי שמחים אנו בכל אות שיש בתורה. כל אות קובעת שמחה לעצמה, כל אות שבתורה היא אוצר נפלא בפני עצמו. אין לשער את חשיבותה של כל השגה, של כל ידיעה בתורה הקדושה! "נגילה ונשמחה" בכל אות ואות שבתורה הקדושה.

ידוע ומפורסם שרבי איסר זלמן מלצר זצ"ל היה נוהג לרקוד ריקוד מיוחד בישיבת 'עץ חיים' במעגל גדול, עם ילדים קטנים שזה עתה התחילו ללמוד את אותיות הא"ב. כל גדולי ירושלים וחכמיה היו באים להביט בריקוד הזה, והיו מתפעמים בכל פעם מחדש מרבי איסר זלמן, שיחד עם גדלותו העצומה בתורה, חסידותו וצידקותו, מצא לנכון לרקוד עם הילדים הקטנים, שהתחילו ללמוד את האותיות הקדושות.

ומה שרו בריקוד הזה?

רבי איסר זלמן היה קורא בקול רם, ובמנגינה נעימה. את האותיות: קמץ א' - א' קמץ ב' - ב', והילדים היו חוזרים אחריו: "קמץ א' - א', קמץ ב' - ב'", וכך היה רוקד איתם, בהתלהבות ובשמחה, עד שהיו מסיימים את כל כ"ב האותיות. ככל הנראה, המקור למנהגו הוא מדברי חז"ל שהבאנו: "נגילה ונשמחה בך - בכ"ב אותיות שבתורה".

ידוע שיום שמחת תורה זו הפעם היחידה בשנה, שמעלים לתורה גם ילדים קטנים שטרם הגיעו לגיל בר מצווה, ואולי רמז יש בדבר: אנחנו שמחים אפילו באלו שיודעים רק לקרוא את האותיות: "נגילה ונשמחה בך" - זה יום שמחת תורה, שבו שמחים בכ"ב האותיות שבתורה.

מנהג ישראל להפסיק את חתן בר המצווה בזמן שהוא אומר את הדרשה. לפעמים מפסיקים אותו כבר לאחר משפט אחד או שנים שאמר. ולכאורה קשה: הרי הילד טרח כל כך הרבה ללמוד את הדרשה, להכין אותה, לשנן אותה, ואיך אנחנו מפסיקים אותו מיד בתחילת דבריו?

ספר החוקים, ספר המשפטים של העם היהודי. והספר הזה מלמד אותנו איך לחיות.

שמע זאת השגריר הכושי ואמר: "הדבר תמוה בעיני. גם לנו יש ספר חוקים", שהרי ידוע שגם אצל הגויים אלמלא מוראה של מלכות - איש את רעהו חיים בלעו, וגם הם צריכים לספר חוקים, "אבל", הוסיף השגריר ואמר, "אצלנו כולם שונאים את ספר החוקים ומתעבים אותו, ואילו אצלכם לוקחים את הספר הזה ומחבקים ומנשקים אותו. תמהני מדוע כן הוא הדבר?...".

השגריר לא הבין, אולי גם ראש העיר לא בדיוק הבין, אבל אנחנו יודעים: "תורה ציווה לנו משה מורשה קהילת יעקב". הקב"ה נתן לנו את התורה, אנחנו בבחינה של "חתן" והיא בבחינה של "כלה", ואנחנו "מאורסים" זה עם זה. התורה אצלנו היא תורת חיים, בלעדיה אין לנו חיים. התורה מרוממת אותנו, התורה מעדנת אותנו, משפרת את הליכותינו והנהגותינו. האדם - "עיר פרא יולד", ועל ידי התורה הוא הופך מ"עיר פרא" להיות "אדם". ביום שמחת תורה אנחנו שמחים עם התורה, המעניקה לנו את התואר הנעלה: "אדם", ונותנת לנו את החיות.

(קטעים נבחרים מתוך מאמר, מתוך 'דורש טוב' סוכות)

"כמה קשה היא הפרידה מהימים הנוראים של חודש תשרי. היו לנו ימים נעלים, מרוממים, ועכשיו - מוצאי שמחת תורה - אנחנו נפרדים מהימים המרוממים האלו".

אמר על כך הרב מבריסק: "זה נכון. אבל כשאנחנו נזכרים שמגיעים עכשיו לילות החורף הארוכים, המאירים, שאפשר ללמוד בהם בהתמדה עצומה - בזה אנחנו מתנחמים".

שמחים עם ספר החוקים!...

הרב מרקוביץ זצ"ל סיפר, שבעיר רמת גן היו נוהגים לעשות בכיכר העיר 'הקפות שניות', במוצאי שמחת תורה. להקפות אלו היו מזמינים את השגרירים הזרים שנמצאים בעיר רמת גן. גבאי בית כנסת היו באים עם ספרי התורה, והיו רוקדים ברחובה של עיר, לכבודה של תורה.

והנה אחד השגרירים הזרים, השגריר האפריקאי, הסתכל על היהודים הרוקדים המרימים את ספרי התורה אל על, מחבקים ומנשקים אותם, פנה לראש העיר ושאל אותו: "מה זה הדבר הזה שהיהודים מחזיקים בידיהם, מחבקים ומנשקים אותו?".

ראש העיר הסביר לו שזה ספר התורה של עם ישראל, שהוא

**השיא היה כאשר באמצע ה'הקפות', היה מופיע
מרנא ה'חזון איש' זי"ע בהיכל הישיבה בהדר
גאוונו, שמחת הבחורים שגם כך הרקיעה שחקים,
התלהטה עוד יותר, והם קיבלו את פניו בריקודים
ובמהוללות, כיאה לכבוד התורה ועמליה...**

עם מה רוקדים בשמחת תורה כאשר אין ספר תורה? • מה הזמן המסוגל להתקבל לישיבת פוניבז'?

שכינורו של המשיח יהיה של שמונה נימין? וכי המספר שמונה הוא סיבת הקשר?

יש גם להבין את הקשר לדברי ר' אלעזר, שהשבעים פרים הקרבים בשבעת ימי הסוכות הם כנגד אומות העולם, והפר היחיד הקרב בשמיני עצרת הוא כנגד עם ישראל? כשנבין את כל זה, נבין גם את סיום דבריו: 'שאז יהיו ישראל גוי אחד בארץ'.

נראה לבאר, שהנה העולם הזה, עולם המעשה, מונהג עפ"י דרך הטבע, כמובן שגם הטבע מונהג ע"י הבורא ית', אלא שהוא בחר להסתיר את הנהגתו הגלויה ע"י הטבע. לעתיד לבוא יתגלה כבודו ותתגלה הנהגתו והעולם יונהג מעל לדרך הטבע.

המספרים מאחד עד שבע, מורים על הטבע כשבעת ימי הבריאה. אמנם 'שבע' הוא המובחר שבטבע, כמו שבת שהוא בחירי ימי הבריאה, מכל מקום כולם בתוך הטבע. ואילו המספר 'שמונה' הוא מספר המורה על הנהגה שמעל לטבע, ולכן בכינורו של משיח - שהוא תחילת הנהגת העתיד, שתהיה גלויה ותפרוץ את גבולות הטבע - יש שמונה נימין.

הרב ישראל ליוש

"למנצח על השמינית מזמור לדוד"

(תהילים יב, שיר של יום שמיני עצרת, לדעת הגר"א)

ה'שיר של יום' ביום שמיני עצרת, לדעת הגאון מוילנא זי"ע, הוא פרק י"ב בתהילים 'למנצח על השמינית...', ומבאר הגאון שמפסוק זה למדו חז"ל (מדרש שוחר טוב תהילים פא) שכינור של בית המקדש היה של שבע נימין, ושל משיח של שמונה נימין. והוא כנגד 'שמיני עצרת' שנאמר "עצרת תהיה לכם".

ומביא הגאון את הגמ' (סוכה נה ב) "א"ר אלעזר, הני שבעים פרים [שקרבים בשבעת ימי סוכות] כנגד מי? כנגד שבעים אומות! פר יחידי [שקרב ביום השמיני] למה? כנגד אומה יחידה [ישראל]! משל למלך בשר ודם שאמר לעבדיו: 'עשו לי סעדה גדולה', ליום אחרון אמר לאוהבו: 'עשה לי סעדה קטנה, כדי שאהנה ממך'. ומסיים הגאון: 'שאז יהיו ישראל גוי אחד בארץ, שנאמר: 'הן עם לבדד ישכון וגו'".

דברי הגר"א טעונים ביאור: מה הקשר בין שמיני עצרת, לכך

בחג 'שמיני עצרת' חוגגים אף את 'שמחת תורה' לגמרה של תורה. ריקודי השמחה ומחולות הצהלה של עם ישראל, כשספרי התורה מחובקים בזרועותיהם, ביום בו אנו דבקים בנותן התורה בלי אמצעים, מעין עולם הבא, ממחישים יותר מכל את מאמר חז"ל: 'קודשא בריך וישראל ואורייתא חד הוא'...

אולי בכך נבין קצת את הסיפור המפורסם על שמחת תורה ב'אושויץ', שהגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל היה נוהג לספרו בהתרגשות עצומה ובחיות מיוחדת. תלמידיו יודעים לציין שעל אף שהכירו את הסיפור ואף שמעו אותו ממנו כמה פעמים, בכל פעם היה נשמע הסיפור אחר לגמרי.... מוחשי יותר ומרגש יותר...

קבוצת יהודים הובלו אל תאי הגזים. שלדים ועצמות... וכאילו לא די בכך, כבר הורו להם לפשוט את כותנתם הדלה שכיסתה את מה שנשאר מגופם הכחוש...

לא קשה לתאר על מה חשבו אותם היהודים ברגעים הללו, הם כבר יודעים שבדקות הקרובות גורלם ידמה לגורל אחיהם הקדושים. הלא העשן המיתמר סמוך אליהם, הוא עשן עקידתם... ולפתע ננער אחד היהודים מהרהוריו וקרא לחביריו: "יהודים! היום שמחת תורה!"

"לשמוח...?!" - ספק שאלו ספק ביכו את מצבם... "במה עלינו לשמוח? אין לנו ספר תורה לרקוד איתו! אין לנו יי"ש לומר עליו 'לחיים'... אפילו בגדים אין עלינו! אפילו את ה'צלם אלוקים' גזלו מאתנו... במה נוכל לשמוח?!"

"דבר אחד יש לנו" - מצאו אחדים מהם - "יש לנו את ה'רבונו של עולם"! אותו אף אחד לא יוכל לקחת מאתנו!! הבה נשמח ונרקוד עם ה'רבונו של עולם"!..."

"הבה נתאר לעצמו" - סיים הרב שך את הספור בהתרגשות - "קבוצת יהודים, ברגעים האחרונים לחייהם, רוקדים עם הקדוש ברוך הוא.... אינני יודע מה אתם חושבים על כך... אבל אני חושב" - אמר הרב שך לתלמידיו - "שהייתי נותן את כל חיי עבור אותה הנאה נפלאה, שחוו היהודים הללו באותם רגעים... אין שמחה בעולם שיכולה להידמות לאותה שמחה ברגעי הריקוד עם הקב"ה, רגעים ספורים לפני המוות..."

מי שבתורה עמלו וזה כל עולמו, 'שמחת תורה' הוא יום חגו. הוא ירקוד עם ספר התורה באמת, כי היא משוש חייו. רגליו יפזזו וידיו ימחו כף אל כף, כי בעליהם הרי שעבדו אותם לעמל התורה, וביום שמחת ליבם הם יגילו בביגעתם וירונו בתורתם...

רגעי ה'הקפות' והריקודים היו רגעים נעלים במיוחד, אצל הפונוביז'ער רב, הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, השמחה עם התורה הקדושה שכה אהב, ובמיוחד כאשר הוא רואה את

כל המועדים, ובכללם שבעת ימי חג הסוכות, הם כנגד העולם הזה, עולם המעשה, המונהג עפ"י הטבע, מציינים בהם אף את מלאכת התבואה הנעשית במועד, חג הפסח הוא בחודש האביב, שבו התבואה מתמלאת באביה, סוכות הוא חג הקציר, ושבעות הוא חג האסיף. אף ישיבתנו בחג הסוכות בדירת עראי, מסמלת את העולם הזה, הארעי. אבל היום השמיני, חג העצרת, היום בו אנו נכנסים לדירת קבע, הוא כנגד ההנהגה הנצחית לעתיד לבוא, שתהיה מעל לדרך הטבע.

בשבעת ימי חג הסוכות אנו מכפרים בקרבנותינו גם עבור אומות העולם, שהם נכללים בהנהגה הטבעית, בעולם הזה, אבל בשמיני עצרת שהוא כנגד ההנהגה לעתיד לבוא, שתתגלה מלכותו ית' ויהיה ה' אחד ושמו אחד, מקריבים רק לאומה היחידה, עם ישראל, כי אומות העולם יתבטלו כלפי ישראל, כסיום דברי הגר"א: 'שאז יהיו ישראל גוי אחד בארץ...!'

לכן אנו אומרים 'למנצח על השמינית...' ביום שמיני עצרת, שהוא המזמור המלמד לימות העתיד, עת המשיח יפרוט על כינור של שמונה נימין.

יש בנותן טעם להוסיף פנינה, במה שכבר דנו רבים, על כך ששמיני עצרת חלוק משאר המועדים, כי אין בו מצווה מיוחדת, כשופר בראש השנה, כסוכה וד' מינים בסוכות וכמצה ומרור בפסח...

ונקדים את דברי רב יוסף (נדה סא ב) 'מצוות בטלות לעתיד לבוא', ויש שפירשו שבעולם הזה, עולם המעשה, הדבקות בקב"ה אינה אפשרית אלא ע"י מצוות מעשיות. אבל לעתיד לבוא, עת גילוי יחודו ית', נהיה כה דבקים בו, אף ללא המצוות המעשיות. אם כן, בכל המועדים שהם כנגד העולם הזה, כאמור, נצטוונו בעשיית מצוות כסוכה, ד' מינים, שופר וכו', כי זו הדרך היחידה לדבוק בו. אבל שמיני עצרת שהוא כנגד העתיד לבוא, אין מצוה מעשית מיוחדת, אלא בעצם חגותנו את החג, אנו דבקים בקב"ה, כמו שיהיה לעתיד לבוא, במהרה בימינו אמן.

העירוני, שאף בחג השבעות אין מצוה מיוחדת, על אף שהוא ככל המועדים שהם כנגד העולם הזה, עולם המעשה, ולדברינו הרי במועדים אלו דבקים בו ית' ע"י מעשה?

נראה שנוכל ליישב זאת עפ"י דברי ה'חפץ חיים' ('תורה אור' בהערה ריש פ"א) שהאריך שם לבאר עפ"י דברי רבא ש'כל הלומד תורת עולה אינו צריך לעולה', שבאמת לימוד תורת המצוות היא מעולה ונשגבה יותר מקיום המצוה עצמה, אלא שבעולם המעשה נצטוונו לעשות המצוה במעשה, אולם באמת התיקון האמיתי הוא ע"י לימוד התורה. ואלו הם דברי רבא שבזמן הזה שאי אפשר להקריב קרבנות, הלומד תורת הקרבנות מתקן יותר ואינו צריך לקרבן.

אדאיתנן להכי, י"ל שלכן בחג מתן תורה, לא ציווה הקב"ה מצוה מיוחדת, להורות ענין זה, שמעלת התורה העליונה היא כשהוגים בה ולומדים אותה, וקיום מצוותיה הם האמצעי להתדבק בו בעולם המעשה, אבל המעלה הנשגבה והתיקון האמיתי הוא

יעיד הספור הבא: אב לבחור תושב 'פרדס חנה', רצה שבנו יתקבל לשיבת פוניבז', אך מחוסר מקום הוא נענה ע"י הרב בשלילה. כל שכנועיו לא הועילו לו, הרב עמד בסירובו.

בשמחת תורה התארח אותו אדם בבני ברק, והשתתף בהקפות בשיבת פוניבז'. אחד הרמ"ם שהכיר אותו וידע על רצונו להכניס את הבן לשיבה, פנה אליו ואמר לו: "עכשיו כאשר הרב שמח מאוד, זו עת רצון, גש אליו עכשיו ובקש ממנו שיקבל את בנך לשיבה..."

האב עשה כדבריו, ולמרות שכבר דיבר עם הרב כמה פעמים אמר לו שוב: "אילו ידעתם מה זה לגדל בן לתורה ב'פרדס חנה', סביבה חילונית, לגדל אותו שכל תשוקתו ללמוד בשיבת פוניבז' - לא יכולתם בשום אופן לסרב..."

ואכן, שמחת התורה עשתה את שלה, וכאילו אין קשיים טכניים, נעתר לבקשת האב ואמר לו: "נו, שיהיה בהצלחה, שישו ושמחו בשמחת תורה..."

הבחורים היקרים, פירות טיפוחיו, שמחים ורוקדים עם התורה שהוא מלמד ומנחיל להם, הגביהו ורוממו אותו טפחיים מעל הקרקע...

השיא היה כאשר באמצע ה'הקפות' היה מופיע מרנא ה'חזון איש' זי"ע בהיכל הישיבה בהדר גאווה. שמחת הבחורים שגם כך הרקיעה שחקים, התלהטה עוד יותר, והם קיבלו את פניו בריקודים ובמחולות, כיאה לכבוד התורה ועמליה...

ה'חזון איש' בענוותנותו, ובאהבת התורה שבערה בו, הסכים שהבחורים יגביהו אותו על גבי כסא, הוא רק ביקש שיביאו לו ספר תורה קטן, כדי שירקדו לכבוד התורה ולא לכבודו...

כל אותה עת היה הרב מפוניבז' מפזז ומרקד בכל עוז לפני הבחורים, הנושאים את ה'חזון איש' על כפיים. וכאשר ניסו הבחורים להגביה גם את הרב על כסא, התנגד בכל תוקף וקפץ בזריזות מהכסא...

שמחתו של הרב מפוניבז' בזמן ההקפות פרצה גבולות, על כך

האזינו לתוכנית 'הפוח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו
כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס
077-2222-666 שלוחה 31

**כשחזר האברך לביתו בליל הושענא רבא,
בשעה 12:53 לאחר חצות, קדמוהו בני
הבית בתרועות שמחה: "ב"ה יש לנו דירה
לשמחת תורה", אמרו בצהלה. לא עבר
'רגע כמימריה', והנה הטלפון מצלצל...**

המאמין בהקב"ה בלב שלם - הרי עוד בטרם תבוא הישועה כבר שרוי הוא בשמחה מגודל בטחונו

שנקבע, כדי שלא יוכלו המשכירים להפקיע את השער ולדרוש הון רב שאין יד הכל משגת (וכל העובר על ה'תקנה' הרי הוא חב לאחריני...), ובעל הדירה ההיא דרש מחיר גבוה באלף שקלים יותר מכפי שקבעו העסקנים, ולא הסכים בשום פנים ואופן להשכיר בפחות, באמרו שאין כדאית לו כל אותה טירחא אלא רק באותו סכום שנקב.

האברך הנ"ל לא רצה 'לשבור את השוק' ולגרום להפקעת המחירים ועל כן לא סגר עמו על שכירות הדירה, וחיפש אחר דירות אחרות. הימים עברו בזה אחר זה ועדיין לא נמצאה דירה אחרת.

סיפר 'מרא דעובדא' מעשה נפלא שהיה עמו לקראת חג 'שמחת תורה' תשע"ט, וכה היה מעשה:

כרבים וטובים השתוקק אף הוא לעלות לרגל להסתופף בצל רבו, לשאוב שמחה והתרוממות וקדושה לכל השנה, ולכן חיפש לשכור דירה בקרבת מקום עבורו ועבור בני משפחתו. אלא ש'שפשוש ולא מצא' (כי תושבי אותה שכונה נשארים בביתם בחג ואינם נוסעים למקומות אחרים).

לבסוף הצליח למצוא דירה הראויה ומתאימה כפי צרכי המשפחה - אך דא עקא, שבשנים האחרונות התאגדו קהילות רבות ועשו תקנה גדולה שלא לשכור דירות בסכום גבוה מכפי

ה' כי תבוא, ולכן קידמה אותו בשמחה בבואו מבית הכנסת, ואמרה כי כבר נמצאה דירה...

כיון שכך, סיכם אכן האברך עם בעל הדירה שהוא שוכר אותה לשמחת תורה. והיה זה לאות ולמופת כיצד חיזוק האמונה מתוך שמחה הביא את הישועה, שתיכף ומיד השיגו את חפצם, והסכים להוריד דמים הרבה ממה שרצה בתחילה (ובפרט שהתקשר בשעה מאוחרת בלילה, דבר שאינו רגיל בין הבריות).

כי אכן, זה האיש המאמין באמת ובלב שלם, הרי עוד בטרם תבוא הישועה כבר שרוי הוא בשמחה לגודל בטחונו בא-ל הטוב שיתן לו שאלתו.

וכך שמעתי לאמר בשם הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע על מה שכתב 'בעל הטורים' (ריש פר' ואתחנן) כי 'ואתחנן' בגימטריא 'שירה' (515). שלכאורה מה עניין זה לזה, ומה שייכות יש בין תחינה לשירה? אלא, כי האיש המתחנן ומתפלל אל הבורא יתב"ש, צריך להיות בטוח שתתקבל תפילתו, עד שכבר מעכשיו שמח הוא, והתפילה בוקעת ממנו בדרך 'שירה'.

(באר הפרשה)

התחזק האברך ביחד עם ב"ב באמונה כי 'רווח והצלה יעמוד ליהודים' והשי"ת יעזרו למצוא את מבוקשו ולהגשים משאלת לבו.

בהגיע ליל הושענא רבא הלך מיודענו לבית המדרש לקריאת משנה תורה ולאמירת תהילים כנהוג, וחזר לביתו בשעה 12:53 לאחר חצות. באותה שעה קדמוהו בני הבית בתרועות שמחה: "ב"ה יש לנו דירה לשמחת תורה", אמרו.

לא עבר 'רגע כמימריה' והנה הטלפון מצלצל. ומיהו המצלצל? - זהו אותו בעל הדירה שממנו ביקשו לשכור את הדירה. הוא הודיע להם שהוא מוכן להוזיל את מחיר הדירה באלף שקלים פחות ממה שדרש תחילה, ומסכים להשכירה להם במחיר שנקבע על ידי ה'וועד'.

האברך כבר עמד לומר לו שאין לו צורך בדירה זאת, כיוון שמצא דירה אחרת - אך בני הבית עצרוהו מיד ואמרו לו, כי לאמיתו של דבר עדיין לא מצאו דירה אחרת - אלא שכל-כך התחזקה באמונה בהקב"ה שימצא להם מבוקשם, עד שכבר היתה בטוחה שאכן כך יהיה, ושרתה עליה רוח שמחה על ישועת

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? **שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il**

שמע האברך על הסגולה המיוחדת שכתב ה'ישמח ישראל', והחליט באותה שנה לרקוד עד כלות הכוחות בשמחה מיוחדת במינה, עד שנראה היה כאילו יצא מדעתו...

זאת הישועה לה זכה, ראינו כמו עינינו כעבור תשעה חודשים

בשמחת תורה, והחליט באותה שנה לרקוד עד כלות הכוחות בשמחה מיוחדת במינה, עד שביזה את עצמו כל כך כמו שכתב ה'ישמח ישראל'. וראינו כמו עינינו, כי כעבור תשעה חודשים נולדה לו בתו הבכורה. בשמחת תורה שנה אחר כך, שוב רקד באופן מיוחד שחשבו כי יש פה אדם שהשתגע מרוב שמחה, וזכה באותה שנה לבן זכר.

סיפר אותו בן קהילתנו את הסגולה לחברו שגם היה מעוכב בלי ילדים, והחליט חברו לנסות זאת. אך כיוון שהתבייש לרקוד בצורה מוגזמת ליד חבריו, החליט לנסוע לשמחת תורה ל'מושב' שלא מכירים אותו, ושם רקד עד שהתבזה לכבוד התורה... ובאותו שנה, בחודש תמוז הכניס את בנו בכורו בבריתו של אברהם אבינו" (הובא בגיליון 'טוב לחסות בה').

רבנו מרן בעל 'ישמח ישראל' מאלכסנדר זי"ע ראה פעם איש אחד ששמח מאד בשמחת תורה ועשה תנועות משונות ברקידתו לכבוד התורה, עד שהיה נראה כאחד שיצא ח"ו מדעתו. והאיש הלז היה חשוך בנים ל"ע. אמר רבנו: מיכל בת שאול, מחמת ששחקה על דוד המלך שביזה עצמו לכבוד התורה קיבלה עונשה שלא היה לה ולד עד יום מותה, ומכיוון שמידה טובה מרובה, ממילא מי שמבזה עצמו לכבוד התורה ראוי שיהיה לו ישועה ויזכה לבנים. ונתקיימו דברי רבנו ובאותה שנה נפקד האיש בבן זכר. ('תולדות ישמח ישראל' ח"ב עמ' תקכד).

סיפר הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א: "מכיר אני אישית אחד מבני חבורתנו שהמתין כמה שנים לילדים, אך לא זכה. מה עשה? שמע אותו אדם על המעלה והסגולה של הריקודים

קידושין דף נ"ג

מדוע היו בחלון חדרו של מרן הגראי"ל שטיינמן בבית החולים עופות טהורים?

כנגד עופות

אורז את חפציו שעל הארונות. "בודאי בודאי איזו שאלה? זו זכות, זכות גדולה!"... וכך באווירה טובה התפנה החדר, וניתן לראש הישיבה.

בהגיע היום בו השתחרר רבינו מבית החולים, סיפרו לו בני הבית כי הנה בחדר פלוני שוכב יהודי מבוגר, שוויתר על החדר בעבורו, וביקשוהו שלפני צאתו יסור אליו ויברכו.

"יהודי מבוגר ויתר על החדר... אהה, עכשיו אני מבין! עכשיו אני מבין... הנה התיישבה לי בזה תמיהה. על חלון החדר היו במשך כל הזמן עופות טהורים. כתוב בספרים שדרך עופות טהורים להיות ליד מקום קדוש, ולא הבנתי איזו קדושה יש כאן? אולם עתה כשסיפרתם לי על המעשה הנאצל של הזקן, אני מבין! (גדול בקרבך)

תכונה רבתי הורגשה במחלקה. זה עתה נמסר כי ראש הישיבה מרן הגראי"ל שטיינמן עומד להתאשפז. האחות הראשית קבלה הוראה לדאוג לחדר נח במיוחד, כפי שראוי לגדול הדור.

האחות מעיינת בטבלה המורה על תפוסת החדרים. החדר הנוח ביותר תמיד בתפוסה מלאה. היותו נח הופך אותו גם למבוקש.

כרגע שוכב שם יהודי זקן. היא תנסה. מדובר ביהודי חם כפי שהתרשמה ממנו - אם ישמע לאיזה צורך היא מבקשת להעבירו לחדר אחר - יש סיכויים טובים מאד שיפנה את החדר, ואפילו בשמחה ומתוך תחושה של זכות.

מסתבר שלא טעתה, כשמוע הזקן החולה את דבריה, החל

* תוכנית יומית מענייני דיומא

בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי

המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי

הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי

סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל

הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי

תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

חלות שנדבקו זו לזו בשעת האפייה והפרדו - האם הן נחשבות כשלמות?

ולכתחילה יש לברך על לחמים שלמים לחלוטין, ואין להסיר אף את תוית המאפייה הדבוקה על הלחם, כדי שלא יתקלף עמה מעט מקרום הלחם. ואם יש מקום בלחם שנראה כחתוך מחמת שנדבק בו לחם אחר בשעת האפייה והפרידוהו לאחר האפייה, אין זה גורע משלמותו, אלא שלאחר הברכה אין לפרוס את הלחם במקום שבו היה דבוק לאחר, כיון שבמקום זה הוא נראה כחסר. [שו"ע קסח, א רג, משנ"ב י, ושעה"צ ו; בו"מ דרשו, 1]

מצוה מן המובחר לברך 'המוציא' על לחם שלם; ולכן, אם יש לפניו לחם שלם ופרוס, יברך על השלם. ובשבת וביום טוב - חובה לברך על שני לחמים שלמים, משום מצות 'לחם משנה'. ולחם שנחתך ממנו פחות מ $\frac{1}{48}$ - יש אומרים, שנחשב כשלם; ויש אומרים, שאף בחסרון כלשהו אינו נחשב כשלם. ויש מפוסקים זמננו שכתבו, שאם אין לחם אחר, ניתן להקל.

באיזה מקרה צריך לברך על לחמניה ופרוסת לחם יחד?

כשלם אף אם חיברוהו; וכל שכן שאין מעלת 'שלם' בלחם פרוס הארוז בשקית. ואם נטל בידו - בימות החול - פרוסת לחם כדי לברך עליה, ואז הביאו לפניו לחם שלם, כגון לחמניה, לא יניח מידו את הפרוסה, אלא יניח את הפרוסה תחת השלמה ויברך על שתיהן יחד. [שו"ע קסח, ב, ומשנ"ב א, ז, ח רט; בו"מ דרשו, 3]

כאמור, מצוה מן המובחר לברך 'המוציא' על לחם שלם, ובשבת וביום טוב - חובה. ואם כבר חתכו את הלחם, ואין לחם אחר - אם ניתן לחבר את שני החלקים באמצעות קיסם וכדומה, באופן שבמבט רגיל יראה כשלם, יש לחברם; ויש אומרים, שרק בשבת וביום טוב צריך לחברם - ומותר לעשות זאת אף בשבת עצמה - כיון ששלמות הלחם היא חובה, כנ"ל, אך בימות החול אין צורך לחברם. ואם הלחם נחתך לכמה חלקים - אינו נחשב

פרוסת לחם רגיל ולחמניית כוסמין - על איזו מהן תברך 'המוציא'?

ואם יש לפניו שני לחמים ממין אחד, ושניהם שלמים או פרוסים, אך טעמו של האחד חביב עליו יותר - יברך עליו. ואם הם שווים בחביבותם - יברך על הגדול שבהם. וכל דיני קדימה אלו אמורים רק כשחפץ לאכול משניהם, אך אם חפץ לאכול רק מאחד מהם - יברך עליו. [שו"ע קסח, א, ב רד, משנ"ב ג, ה, יב, יג, טו רטז, ושעה"צ יא; וראה עוד שם; בו"מ דרשו, 5]

כאמור, מצוה לברך 'המוציא' על לחם שלם. אולם, אם יש לפניו לחם פרוס העשוי מקמח חיטה, ולחם שלם העשוי מקמח כוסמין, או מקמח שיפון - יברך על הפרוס, כיון שהחיטה היא מ'שבעת המינים' המפורשים בתורה. ואם יש לפניו לחם כוסמין ולחם שיפון - יברך על הכוסמין, כיון שהוא מוכלל במין החיטה, ואילו השיפון מוכלל במין השעורה, והחיטה כתובה בתורה לפני השעורה: "אָרְץ חֵטָה וְשֵׁעֶרָה", ולכן חשיבותה רבה יותר.

* אין אדם יכול להוציא אדם אחר ידי חובת ברכת הנהנין אלא כשהוא מברך על הנאת עצמו. וכלל זה אינו אמור באכילה או שתיה שהן חובה כחלק מקיום מצוה, ולכן יכול אדם להוציא אחרים ידי חובה בברכות 'בורא פרי הגפן' שבקידוש וההבדלה, וכן בברכות 'המוציא' ב'ליל הסדר' על המצה וליל יום טוב של סוכות על אכילת הפת הראשונה בסוכה, גם כשאינו אוכל ושותה בעצמו.

* בימות החול, אָבַל אינו פורס את הלחם בעצמו, אלא אדם אחר פורס ונותן פרוסה בידו. ומי שאינו אָבַל לא יתנו פרוסה בידו, כדי שלא יורע מזלו חלילה בנהגו מנהגי אבילות.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

בבית כנסת שמתקיימים בו מנינים בכל שעות היממה - חובה לייחד חדר ללימוד!

ללמוד בהם. ונחלקו הפוסקים אם נדרש מהציבור (כשהיכולת בידם) לרכוש ספרי נביאים הכתובים על גבי קלף. ואם אין בבית הכנסת מקום שהציבור יכולים ללמוד בו - כגון שמתקיימים בו מנינים לתפילה במשך כל היום - חובה לייחד מקום נוסף ל'בית המדרש', שבו יוכלו ללמוד.

[שו"ע קנ, א, משנ"ב ג, שעה"צ ד, וביה"ל ד"ה ולקנות; בו"מ דרשו, 11-13]

חובה על הציבור לרכוש עבור בית הכנסת ספר תורה, וכן את כל הספרים הנחוצים ללומדי התורה: תנ"ך עם פירוש רש"י, משניות ותלמוד בבלי ומפרשיהם, רמב"ם, טור, שולחן ערוך, ועוד. ואף אם אין בין מתפללי בית הכנסת הקבועים מי שילמד בספרים אלו, חובה לרכושם כדי שתהיה אפשרות למתפללים מזדמנים

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה